

REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI ZBOR

Dispozicija raziskovalnega programa Državnega zbora "DRŽAVNI ZBOR IN NJEGOVA VLOGA".

Osnovni namen ciljnega raziskovalnega programa je zagotoviti stalno in sistematično spremljanje dogajanj in razvoj Državnega zbora kot institucije. Strateški cilj Državnega zbora je z raziskovalnim programom zagotoviti strokovne podlage za odločanje Državnega zbora, ki bi omogočile izboljšanje njegove organiziranosti in delovanja ter učinke tega delovanja ter predstavljale novo stopnjo v razvoju Državnega zbora kot akterja v oblikovanju javnih politik. Pomen parlamenta ni odvisen le od njegove opredelitve v ustavi, ampak od razvitosti posameznih njegovih funkcij, ki imajo pomembne posledice za delovanje političnega sistema.

Za realizacijo postavljenih ciljev pa je treba zagotoviti:

- stalno spremljanje dela Državnega zbora in učinkov njegovega delovanja v primerjavi z normativnimi opredelitvami in pričakovanji o vlogi parlamenta v Sloveniji (z ustavno opredeljeno vlogo, z normativno opredeljeno vlogo, z vlogo, ki mu jo pripisuje javnost). Posebno pozornost je treba nameniti analizi ustavnih in poslovniških institutov in načinov njihovega praktičnega izvajanja ter analizi posledic, ki jih ima praktična uporaba teh institutov na delovanje Državnega zbora in drugih političnih akterjev;
- ugotoviti pomankljivosti v organiziranosti in delovanju (v razvitosti posameznih funkcij) Državnega zbora in analizirati možne načine zmanjševanja razkoraka med normativnimi zahtevami in pričakovanji na eni strani in prakso opravljanja posameznih parlamentarnih funkcij. Učinkovito opravljanje posameznih funkcij je tesno povezano z notranjo institucionalizacijo parlamenta;
- pridobiti določene primerjalne podatke o organiziranosti in učinkovitosti parlamentov v drugih evropskih državah, ki so lahko Državnemu zbor v pomoč pri iskanju boljših oblik in načinov delovanja;
- na oblikovanje ugleda določene institucije vplivajo tako objektivni in subjektivni dejavniki. Državni zbor želi ugotoviti, kateri so vzroki za relativno nizek ugled zakonodajne oblasti v javnostih in s katerimi vzvodi bi ga bilo mogoče izboljšati;
- parlamenti kot mesto usklajevanja različnih družbenih interesov - interesov različnih družbenih skupin so v sodobnih demokracijah prevzeli funkcijo mirnega razreševanja konfliktov. Učinkovitost parlamentov pri razreševanju konfliktov je odvisna od vrste dejavnikov in je povezana z načini in postopki, ki omogočajo objektivizacijo in racionalizacijo različnih interesov. Pogoj za to pa je, da se vsi pomembnejši in nasprotujoči interesi na demokratičen in predvidljiv način pojavijo v parlamentu in tam tudi rešujejo po vnaprej določenih procedurah. Cilj Državnega zbora je zagotoviti si pregled nad množico različnih interesov in vzpostaviti ustrezne mehanizme za razreševanje možnih konfliktov med obstoječimi in novoporajajočimi se interesi;
- v razvitih demokracijah ima organizirana civilna družba pomembno vlogo v procesu oblikovanja družbenih odločitev. Državni zbor želi ugotoviti, kako in koliko lahko

civilna družba v Sloveniji dejansko vpliva na odločitve, ki jih sprejema zakonodajna veja oblasti;

- članstvo v Evropski uniji je strateški interes Slovenije. Slovenija naj bi z vključevanjem dokončala svoj proces tranzicije, tako na političnem kot na gospodarskem področju in pospešila svoj razvoj. Če hoče Državni zbor postati odločilen dejavnik tranzicije in vključevanja v Evropsko unijo, mora izboljšati učinkovitost v zakonodajnem postopku. Državni zbor želi kontinuirano spremljati učinkovitost svojega dela, hkrati pa načrtno vzpostavljati nove postopke in institucionalne oblike, s katerimi bo lahko aktivno odigral vlogo, ki mu kot nacionalnemu parlamentu pripada v razmerju do institucij nadnacionalne skupnosti - konkretno do institucij Evropske unije.

Številka: 020-02/98-41/2

Dispozicijo je sprejel Programski svet ciljnega raziskovalnega programa Državnega zbora 29. maja 2000.